

Ornithologiske observationer på 3. Pearyland expedition sommeren 1964

Af
ULRIK RØFEN

(Instituttet for saml. anatomi og Zoologisk Museum, Københavns Universitet)

(With a Summary in English: *Ornithological Observations on the 3rd Pearyland Expedition in the Summer of 1964.*)

Blandt de opgaver, som 3. Pearyland expedition under ledelse af Grev EIGIL KNUTH skulle søge at løse, var også en undersøgelse af fuglefaunaen i arbejdsområdet omkring Jørgen Brønlunds Fjord i Nordøstgrønland. Under 1. Pearyland expedition 1947—1950 blev en sådan undersøgelse foretaget af mag. scient. PALLE JOHNSEN, og resultaterne herfra er publiceret (JOHNSEN 1953), men man ønskede fra Grønlands ornithologiske undersøgelsers side en redegørelse for fuglefaunaens nuværende status i området, og specielt hvorvidt der har fundet ændringer sted.

I 3. Pearyland expedition deltog foruden lederen og forfatteren af denne artikel, lærer KLAUS BECKER-LARSEN og telegrafist H. C. CLAUSEN. Jeg vil gerne takke de øvrige expeditionsdeltagere for de oplysninger, de har givet mig om deres iagttagelser af fuglene i området.

Expeditionen startede fra Station Nord d. 29. april og nåede frem til Brønlundhus i Axel Heilprin Land på sydsiden af Jørgen Brønlund Fjord d. 19. maj (82° 10,4' N; 30° 29,8' W). Fra dette tidspunkt og til afhentningen d. 20. august stammer langt de fleste af de her omtalte iagttagelser. Under opholdet på Station Nord på hjemrejsen fik jeg lejlighed til et besøg ved Constable Bay i Johs. V. Jensen Land med flyvevåbnets Catalina. Herfra

stammer et par iagttagelser. Endelig er medtaget et par oplysninger om fugle ved Station Nord, som stammer fra medlemmer af besætningen der.

Vejret i Nordgrønland var i sommeren 1964 en del dårligere end sædvanligt. Temperaturen var gennemgående lavere end tidligere iagttaget, der var temmelig mange dage med tåge, og fjorden blev isfri senere end andre år, hvor der har været expeditioner i området. Dette er muligvis årsagen til, at enkelte arter, der tidligere er iagttaget, ikke blev iagttaget i 1964, ligesom det kan have haft betydning for et ringe antal iagttagelser af andre arter.

I det følgende er navne og systematisk orden benyttet i overensstemmelse med SALOMONSEN (1950—51).

Liste over iagttagne fugle:

Gavia stellatus (PONTOPPIDAN), Rødstrubet Lom
Clangula hyemalis (L.), Havlit
Somateria spectabilis (L.), Kongeedderfugl
Lagopus mutus captus PETERS, Nordgrønlandsk Fjældrype
Charadrius h. hiaticula L., Stor Præstekrave
Arenaria i. interpres (L.), Stenvender
Crocethia alba (PALLAS), Selning
Calidris c. canutus (L.), Islandsk Ryle
Calidris alpina arctica (SCHIÖLER), Schiølers Ryle
Phalaropus lobatus (L.), Odinshane
Phalaropus fulicarius (L.), Thorshane
Stercorarius longicaudus pallescens LÖPPENTHIN, Amerikansk Lille Kjøve
Pagophila eburnea (PHIPPS), Ismåge

Larus h. hyperboreus GUNNERUS, Gråmåge
Xema sabini (SABINE), Sabinemåge
Sterna paradisaea PONTOPPIDAN, Havterne
Falco rusticolus candicans GMELIN, Grønlandsk Jagt-falk
Turdus m. merula (L.), Solsort
Plectrophenax n. nivalis (L.), Snespurv

Følgende fugle, der tidligere er set i området, blev ikke iagttaget i 1964:

Fulmarus g. glacialis (L.), Mallebuk
Anser caerulescens (L.), Snegås
Nyctea scandiaca (L.), Sneugle
Carduelis flammea hornemanni (HOLBØLL), Grønlandsk Hvidsiken
Calcarius lapponicus subcalcaratus (BREHM), Grønlandsk Laplandsværving

Bemærkninger om de enkelte arter.

RØDSTRUBET LOM (*Gavia stellatus* (PONTOPPIDAN)).

Lommer sås regelmæssigt ved stationen sommeren igennem, omend kun enkeltvis eller parvis. Den første observation er fra 19. juni, da et eksemplar kom flyvende ind gennem fjorden fra øst. Det er ca. en uge senere end den tidligste af JOHNSENS observationer. Et par holdt til ca. 1 km øst for stationen i slutningen af juni, men de har næppe ynglet her, da en ♀ blev fundet død på stranden d. 7. juli på dette sted.

D. 23. august blev en Rødstrubet Lom iagttaget flyvende med en ørred (*Salvelinus alpinus* (L.)) i næbbet lige nord for Nordre Dobbeltø, ca. 5 km syd for Constable Bay i Johs. V. Jensen Land. Det er så vidt vides den nordligste iagttagelse af Rødstrubet Lom overhovedet.

SALOMONSEN (1950 p. 22) nævner, at den Rødstrubede Lom i dårlige år ikke yngler. For Brønlund Fjord områdets vedkommende var 1964 sandsynligvis et sådant overspringsår, idet søerne tøede sent op, og der blev overhovedet ikke fundet antydning af rede eller unger noget sted. Den ♀, der blev fundet 7. juli, havde meget dårligt udviklede ovarier.

HAVLIT (*Clangula hyemalis* (L.)).

Den tidligste iagttagelse af denne art fandt sted d. 3. juni, da et par kom flyvende fra øst ved munden af Børglum Elv. Denne iagttagelse, der sandsynligvis betegner ankomstdatoen for de første individer af denne art til Brønlund Fjord området, ligger to dage tidligere end den tidligste iagttagelse, 5. juni 1949, angivet af JOHNSEN (1. s. p. 22.). I de følgende 14 dage sås mindre flokke, 4–6 individer, ret hyppigt i nærheden af stationen, såvel i landvandet ved elvmundingerne som på land.

Sommeren igennem blev der set Havlitter ved følgende søer: Grydesø, Klaresø, Lersø og Opalsø, men kun ved Klaresø blev det med sikkerhed konstateret, at der yngledes, idet der her 3. august blev set 3 ret nyklækkede ællinger.

Den største flok blev set ved Lersø 18. august, hvor der blev set 10 eksemplarer.

KONGEEDERFUGL (*Somateria spectabilis* (L.)). De første eksemplarer af denne art blev set i landvandet ved udløbet af Keddelkrogelven d. 8. juni, den samme dato, der angives for tidligste observationsdato af såvel FREUCHEN (1915) som JOHNSEN (1953). De følgende dage var der temmelig mange eksemplarer, flokke på 8–12 stykker på ovennævnte sted og ved flere af de øvrige elvmundinger samt på Lersø. Fra landvandsområderne sås fuglene ofte gå et stykke op i småelvne, sandsynligvis for at spise. På Lersø, hvor ismeltingen begyndte 8. juni, og fortsatte så hurtigt, at halvdelen af søen var isfri 11. juni, syntes fuglene udmærket at kunne få føden. I denne sø er det eneste dyr, der forekommer i større mængder, bladfoden *Branchinecta paludosa* (O. F. MÜLLER). Et planktontræk 11. juni indeholdt en mængde voksne, døde, men velbevarede, eksemplarer af dette krebsdyr. Disse dyr må have været levende endnu, da søen i efteråret frøs til og i frisk tilstand være indefrosne, idet bundfrysning foregår meget hurtigt, da søen på det dybeste sted kun er ca. 40 cm dyb. Da Jørgen Brønlund Fjord ved Kongeederfuglenes ankomst, i første halvdel af juni, stadig er helt tilfrossen, kun med ganske små områder åbent vand ved elvmundingerne, kan fuglene ikke furagere på normal vis på bunddyrene i fjorden. De store mængder nedfrossen krebsdyrkød, der er til rådighed i Lersø og en række lignende søer på nordkysten af Heilprin Land, må derfor betyde, at edderfuglene kan klare sig i dette område, før det er muligt at furagere i fjorden. At fuglene virkelig udnyttede denne mulighed, blev bevist derved, at en ♂, skudt på Lersø 25. juni, på et tidspunkt, da fjorden stadig var helt islagt, udelukkende havde voksne *Branchinecta* i maveindholdet.

At Kongeederfugle, i hvert fald som unge, hovedsageligt er i stand til at ernære sig af *Branchinecta paludosa* i Pearyland, er allerede tidligere påvist af JOHNSEN (1. c. p. 29), men så vidt jeg kan se, findes der i litteraturen ingen oplysninger om, at de nyankomne fugle om foråret kan leve fortrinsvis af lynfrosne *Branchinecta paludosa* fra året i forvejen.

Ynglepladser af Kongeederfugl blev fundet flere steder, fortrinsvis i nærheden af de lokaliteter, der af JOHNSEN er omtalt som redepladser. På den af JOHNSEN (1. c. p. 25) fotograferede lokalitet var der også dette år en redeplads, men i slutningen af juni blev en ♀ fundet på dette sted, revet i stykker, sandsynligvis af en ræv, og senere blev der ikke set edderfugl her.

Fig. 1. Rede af Kongeedderfugl på ice-rampart ved Klaresø. 1. juli 1964.

Fig. 1. Nest of King Eider on ice-rampart, Klaresø. 1. July 1964.

I området ved Klaresø og Lersø ynglede mindst 4 ♀♀. De tre lykkedes det at få kuldene udrugede, idet der her sås 3 ♀♀ med henholdsvis 4, 4 og 3 unger. En fjerde rede på en ice-rampart 10 cm fra vandet ved Klaresø havde 1. juli 3 æg, men ved et besøg 2 dage senere var æggene forsvundet.

Rester af ældre reder blev fundet flere steder, bl. a. lige vest for Vandfaldsnæs og et stykke oppe i den dal, hvori Keddelkrogelven løber. Det sidste sted må anses for at være en ganske ejendommelig redeplads. Det lå lige ned til elvlejet og ca. 2 km fra kysten og lige så langt fra nærmeste større, stillestående ferskvandsansamling. Der er ingen tvivl om, at det drejer sig om en gammel rede, der har været benyttet på stedet; dunene kan ikke være blæst til dette sted eller være ført med smeltevandet i så pæn orden.

Fra 10.–20. august sås gentagne gange ♀♀ med unger i Jørgen Brønlund Fjord, såvel ved Vandfaldsnæs som længere inde i fjorden.

NORDGRØNLANDSK FJÆLDRYPE (*Lagopus mutus captus* PETERS).

I lighed med, hvad der var tilfældet på 2. Pearyland expedition 1963 (KNUTH), blev der i sommeren 1964 observeret overordentligt få Fjældryper i området.

Den 11. maj blev en ♂ i vinterdragt skudt ved Kap Peter Henrik, og 25. maj blev et par iagttaget ca. 1 km fra kysten i Keddelkrogelven, Heilprin Land. ♂ var i ren vinterdragt, mens ♀ var kraftigt brunspættet. Endelig blev en ♀ med mindst 6 kyllinger set på Oksesletten 31. juli. Selv om der således kun sås meget få ryper, iagttoges overalt,

så længe der endnu lå sne, samt i blød lerbund, spor af fuglene, ligesom ekskrementer var talrige. Dette behøver dog ikke at tyde på nogen særlig stor bestand, idet den meget sparsomme vegetation tvinger fuglene til at strejfe meget omkring, særligt i tiden efter ankomsten om foråret til tøbrud, og desuden holder såvel spor som ekskrementer sig meget længe i det nordgrønlandske klima.

Der er således ingen tvivl om, at bestanden af ryper i området omkring Jørgen Brønlund Fjord i 1963 og 1964 var betydeligt mindre end den var under 1. Pearyland expedition i årene 1947–1950 (JOHNSEN 1953).

STOR PRÆSTEKRAVE (*Charadrius h. hiaticula* L.).

Stor Præstekrave blev første gang observeret ved Brønlundhus 28. maj. Det er nogle dage tidligere end de første observationer, der er angivet af FREUCHEN (1915), L. KOCH (1925) og JOHNSEN (1953). Præstekraver er overordentligt almindelige i området ved Jørgen Brønlund Fjord. I dagene umiddelbart efter ankomsten holdt fuglene til i store flokke, sammen med Stenvendere, omkring stationen, og især omkring en balle tørfisk, der var kastet ned fra flyvemaskine og var blevet delvis knust. Der er ingen tvivl om, at de fortærede en del tørfisk. Efter 15. juni blev kun få eksemplarer set ved stationen, men arten blev sommeren igennem hyppigt set i området, især på Oksesletten syd for stationen og i elvkløfterne mellem stationen og Vandfaldsnæs. Præstekraven var uden tvivl i 1964 den almindeligste af småvaderne i området.

Dununger og ikke flyvefærdige unger blev set, omend i ret ringe antal fra 2. juli. Så sent som 16. august blev en ikke flyvefærdig unge set i Keddelkrogelvens dal.

Mod slutningen af august sås ungfugle i småflokke på 3–5 individer hyppigt omkring de nedre løb af småelvene på Heilprin Lands nordkyst.

STENVENDER (*Arenaria i. interpres* (L.)).

Første observation af arten, i Keddelkrogelven lige øst for stationen, blev foretaget 25. maj, en dato, der ligger godt en uge tidligere end iagttaget af JOHNSEN (1953 p. 56), og også tidligere end den normale ankomst i Germania Land (MANNICHE 1910). Der var allerede ved den første observation tale om et ret stort antal fugle.

Ligesom det var tilfældet med den Store Præstekrave holdt Stenvenderne lige efter deres ankomst i stort antal til lige omkring stationen. De syntes fortrinsvis at opholde sig i Keddelkrogelvens leje og i mindre elvleje ca. 500 m længere mod øst, men en del eksemplarer opholdt sig til stadighed omkring tørfiskballerne.

Sommeren igennem blev Stenvendere sjældent set. Kun på Oksesletten og i området omkring et par af søerne, blev arten regelmæssigt iagttaget.

Ved Klaresø-Lersø ynglede i hvert fald 5 par, 1 par nord for Klaresø, 1 par ved Klaresøs vestende, 1 par ved Lersøs sydvestlige hjørne, 1 par i dalen sydøst for Lersø og 1 par lige syd for Lersø. Reder blev ikke fundet, men nyklækkede unger blev set her 15. og 17. juni. 2 næsten flyvefærdige unger blev set mellem Klaresø og Lersø 26. juli.

Ganske i overensstemmelse med de iagttagelser, der er gjort af JOHNSEN (1. c. p. 57), sås fra begyndelsen af august et ret stort antal Stenvendere ved næsten alle elvmundinger på nordkysten af Heilprin Land. Senere end 2. august iagttoges imidlertid ikke een eneste gammel fugl, mens ungfugle sås regelmæssigt til afrejsedagen.

SELNING (*Crocethia alba* (PALLAS)).

Allerede ved den første observation af arten, 4. juni, i Keddelkrogelvens leje, umiddelbart øst for Brønlundhus, var der mange eksemplarer. Fuglene holdt sig her og ved flere af de andre elvmundinger øst og vest for stationen indtil 15. juni, fra hvilket tidspunkt kun få blev set på disse steder sommeren igennem. Derimod var Selning almindelig inde i landet, bl. a. på Oksesletten, ved Klaresø, Lersø og Opalsø. En typisk yngleplads fandtes på et område sydvest for Lersø, hvor der 26. juni på tre forskellige steder blev fundet fugle, der »spillede syge«, desværre uden at det i nogle af tilfældene lykkedes mig at finde rede eller unger. Afstanden mellem de »optrædende« fugle var kun ca. 200 m. Den sidste observation af en gammel fugl var 3. august ved Opalsø, mens ungfugle i småflokke på 3-6 eksemplarer regelmæssigt blev observeret senere, dels flyvende, dels fouragerende nær elvmundinger indtil afrejsen.

ISLANDSK RYLE (*Calidris c. canutus* (L.)).

Islandsk Ryle blev første gang på ekspeditionen set i 3 eksemplarer 28. maj ca. 200 m sydvest for

stationen. I dagene 4.-9. juni blev der derudover flere gange set enkelte eksemplarer på elvsletten øst for stationen. Senere på sommeren blev arten ikke set.

Den eneste tidligere observation af arten i Pearyland var en ♀ juv., set 28. juli 1949 (JOHNSEN 1953 p. 62).

Datoen for den første observation stemmer godt overens med artens ankomst til ynglepladsen andre steder i Grønland (SALOMONSEN 1950 p. 226). Dette og JOHNSENS fund af et juvenilt eksemplar i slutningen af juli, mener jeg tyder på, at der findes en, omend ringe ynglende bestand i området omkring Jørgen Brønlund Fjord.

SCHIØLERS RYLE (*Calidris alpina arctica* (SCHIØLER)).

Schiølers Ryle blev iagttaget to gange under ekspeditionen. 29. juni om aftenen fløj to eksemplarer lige forbi huset. De kom fra øst og drejede mod syd op gennem Keddelkrogelvens dal. 31. juli iagttoges et eksemplar på Oksesletten.

Selv om disse iagttagelser sammenholdes med de, der er gjort af JOHNSEN (1953 p. 63), er der ingen grund til at mene, at arten skulle yngle i området.

ODINSHANE (*Phalaropus lobatus* (L.)).

Odinshane blev observeret en gang i løbet af sommeren, nemlig 15. juli ved samme lokalitet, hvor der blev set Thorshaner (se nedenfor). Ligesom det eksemplar, der i 1963 blev set ved Klaresø (KNUTH), drejer det sig sikkert om en tilfældig gæst.

THORSHANE (*Phalaropus fulicarius* (L.)).

Den 12. juni sås på en lille, meget lavvandet sø, med megen vegetation, ca. 500 m øst for Opalsø fem Thorshaner. Sommeren igennem observerede,

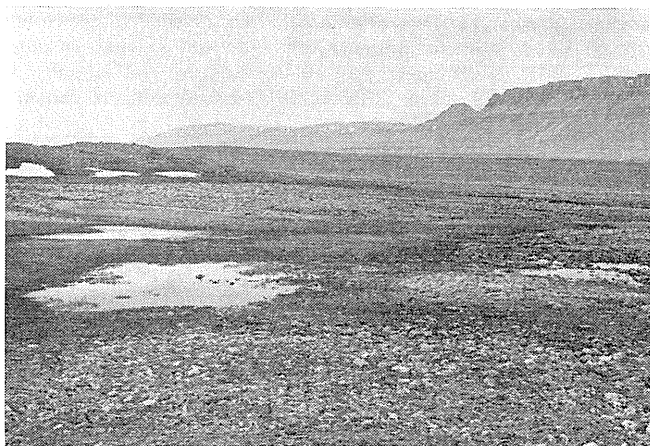
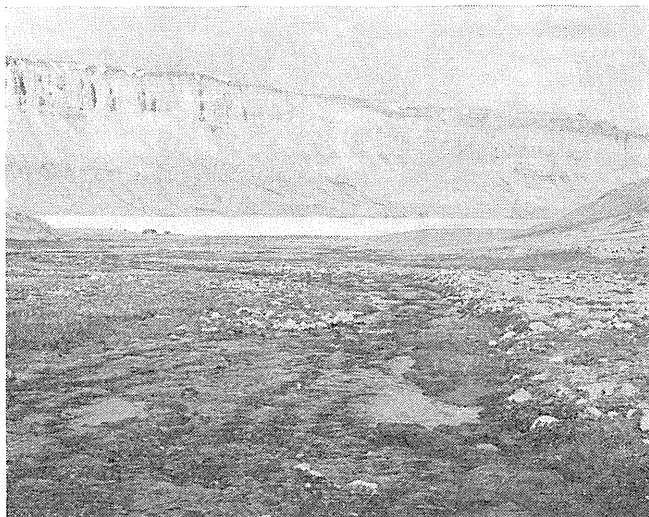

Fig. 2. Typisk yngleområde for Selning, Sydvest for Lersø. Stenet til gruset flade med sparsom vegetation og små vandhuller. 5. juli 1964.

Fig. 2. Typical breeding biotope of Sanderling, SW of Lersø. Gravel plain with little vegetation and small waters. 5. July 1964.

Fig. 3. Sletten omkring Keddelkrogelvns nedre løb nær Brønlundhus. Ankomstplads for småvadere i det tidlige forår og furaeringsplads for unge småvadere om efteråret. 6. juli 1964.

Fig. 3. The plain round the outlet Keddelkrogelven near Brønlundhus. Arriavel place for waders in the spring and eating biotope for young waders in the autumn. 6. July 1965.

arten regelmæssigt ved denne lokalitet, men overhovedet ikke andre steder.

Der var intet, der tydede på, at arten ynglede på lokaliteten, og de to tidligere iagttagelser af arten (JOHNSEN 1953 p. 64) giver heller ikke nogen antydning af, at Thorshanen skulle høre til områdets ynglefugle.

AMERIKANSK LILLE KJOVE (*Stercorarius lon-gicaudus pallescens* LÖPPENTHIN).

Lille Kjove blev kun set ret få gange på ekspeditionen, ved sydsiden af Jørgen Brønlund Fjord på strækningen mellem Vendenæs og Grydesø. Den tidligste observation er fra 8. juni, hvor et eksemplar blev set ca. 1 km øst for stationen. Kun i et enkelt tilfælde mod slutningen af juni, blev der set to eksemplarer på en gang. Lille Kjove har næppe ynglet i nærheden af Jørgen Brønlund Fjord i 1964, bl. a. på grund af en total mangel på lemninger, (sml. JOHNSEN 1953 p. 64).

GRÅMÅGE (*Larus h. hyperboreus* GUNNERUS).

Fra den 27. maj til slutningen af juni kom en Gråmåge næsten daglig flyvende en tur ind gennem Jørgen Brønlund Fjord fra øst. Undertiden fortsatte den videre ind gennem fjorden, men som regel drejede den mod syd ved stationen og fløj op gennem Keddelkrogelvns leje. Kun ganske enkelte gange sås den flyve mod øst igen. Efter 1. juli sås arten kun sjældent men 9.-11. august sås flere gange et eksemplar, der gentagne gange slog ned i fjorden, sandsynligvis efter fjeldørred (*Salvelinus alpinus* (L.)), der på dette tidspunkt, omend sparsomt, var under vandring ind gennem fjorden.

Ved Midsommersøerne blev arten set omkring 22. juli af KNUTH og HANS CLAUSEN.

ISMÅGE (*Pagophila eburnea* (PHIPPS)).

Ligesom i 1963 (KNUTH p. 26) blev Ismåge set flere gange ved stationen i 1964. 21. juni blev et eksemplar set flyvende i dalen syd og øst for stationen, og fra 23. juni til 2. juli holdt et fuldt udfarvet eksemplar, sandsynligvis den samme fugl ligefrem til ved Brønlundhus, hvor den rodede i affald og gjorde sig til gode med tørfisk. Efter den sidste dato blev arten kun set enkelte gange, sidste gang 3. august.

Da der formentligt kun er set ét eksemplar, er det næppe sandsynligt, at arten ruger i nærheden af Jørgen Brønlund Fjord. Området omkring Station Nord, hvor fuglen også rugede i 1964, må stadig anses for at være den nærmeste yngleplads.

SABINEMÅGE (*Xema sabini* (SABINE)).

På Station Nord blev der ca. 30. juni iagttaget en måge, som efter den beskrivelse, der blev givet mig, næppe kan være andet end Sabinemåge. Det er, så vidt vides, det nordligste sted, denne art er iagttaget.

HAVTERNE (*Sterna paradisaea* PONDOPPIDAN).

Den tidligste iagttagelse af Havterne fandt sted 14. juni, da et par slog sig ned på Østre Havnenæs, ca. 1,5 km øst for stationen. De iagttoges her hyppigt sommeren igennem, men der blev ikke set sikre tegn på, at de havde æg eller unger. Også ved flere andre af de små næs langs Jørgen Brønlund Fjords sydlige kyst sås sommeren igennem terner, og arten blev tillige set ved Midsommersøerne af KNUTH og HANS CLAUSEN ca. 22. juli.

Fig. 4. Udløbet af Nordre Dobbelt sø, Johs. V. Jensen Land. Nordligst kendte yngleplads for Havterne. 23. august 1964.

Fig. 4. Outlet from Nordre Dobbelt sø, Johs. V. Jensen Land. Nothermost known breeding place of Tern 23. August 1964.

I slutningen af juli holdt fire tern, hvoraf ingen var ungfugle, til omkring Klaresø, hvor de fiskede ivrigt i søen. Det eneste, der her kan tænkes at have interesse for fuglene er bladfoden *Branchinecta paludosa* (O. F. MÜLLER). Der er næppe tvivl om, at dette ferskvandskrebsdyr, der i denne sø forekommer i store mængder, her spiller en rolle for ternernes ernæring.

Den 23. august blev seks voksne og én ikke flyvefærdig terne iagttaget ved udløbet af Nordre Dobbelt sø, Johs. V. Jensen Land, ca. 83° 29' N, 32° 45' W. Fuglene fiskede i søen, sandsynligvis efter små eksemplarer af ørred (*Salvelinus alpinus* (L.)) og muligvis også efter copepoden *Limnocalanus macrurus* G. O. SARS, der forekom i store mængder. Denne yngleplads for terne er uden tvivl den nordligste yngleplads på land, der overhovedet kendes for nogen fugl.

GRØNLANDSK JAGTFALK (*Falco rusticolus can-dicans* GML.).

Den 17. august blev en falk set kredsende i nogen tid i ret stor højde over Klaresø.

SOLSORT (*Turdus m. merula* L.).

I midten af juni fik vi over radio at vide fra Station Nord, at man der havde fundet en Solsort under vejrydningsarbejde. Ved min tilbagekomst til Station Nord fik jeg eksemplaret overladt af formand ROBERT PETERSEN. Det drejede sig om en meget medtaget og indtørret ♀, som i hvert fald må have ligget død på stedet siden sidste efterår, måske endog i flere år. Der er næppe tvivl om, at

det er et eksemplar, der på efterårstrækket er kommet ud af kurs, og er død af sult og kulde, hvor den blev fundet. Det er så vidt vides det nordligst kendte fund af Solsort.

SNESPURV (*Plectrophenax n. nivalis* (L.)).

Den første iagttagelse af Snespurv på ekspeditionen stammer fra Danmark Fjord, ca. 20 km svd for Kap Rigsdagen, 6. maj, hvor en ♂ kom flyvende, ivrigt kvidrende. På resten af turen til Jørgen Brønlund Fjord sås og hørtes Snespurv ofte, så snart vi var i nærheden af land.

I området omkring Jørgen Brønlund Fjord er Snespurv overordentlig almindelig. Ligesom bemærket af JOHNSEN (1953 p. 76) var der i slutningen af maj en mængde fugle omkring stationen. Omkring 1. juni spredtes flokkene, og arten blev fra dette tidspunkt kun antruffet enkeltvis eller parvis, dog så tæt, at hver eneste elvkløft husede i hvert fald ét par, og på Oksesletten syd for stationen var der omkring 300 m mellem de forskellige par. Enkelte endnu ikke helt flyvefærdige unger blev truffet allerede 1. juli, men ca. en uge senere var der en mængde ungfugle, som var i stand til at flyve, omend med vanskelighed. Også i Johs. V. Jensen Land blev der set en Snespurv d. 23 august, ved udløbet af Nordre Dobbelt sø. Dette er den hidtil nordligste iagttagelse af arten. Ganske vist angiver MANNICHE (1910) arten fra 83° 30' N, syd for Kap Bridgeman, men breddeangivelsen må være en fejltagelse, som beror på ældre korts unøjagtighed, idet Kap Bridgeman ligger på 83° 22' ifølge de nyeste kort.

SUMMARY IN ENGLISH

Ornithological Observations on the 3rd Pearyland Expedition in the Summer of 1964.

During the 3rd Pearyland Expedition, under the leadership of Count EIGIL KNUTH, ornithological observations were made for comparison with earlier investigations. Most of the observations were made in the vicinity of Brønlundhus on the south side of Jørgen Brønlund Fjord, but some birds were seen near Constable Bay, about 20 km southeast of Kap Morris Jesup, the northernmost point of Greenland. Finally, a few observations were made by the staff of Station Nord.

Remarks on the species:

Gavia stellatus: Only a few specimens seen during the summer. Probably not breeding this year. Seen at Constable Bay.

Clangula hyemalis: Arrival June 3rd. During the summer seen in a number of lakes, but breeding was only observed in a single locality.

Somateria spectabilis: Immediately on arrival King Eiders were seen in the open water on very shallow lakes. The stomach-content consisted of adult *Branchinecta paludosa* (Crustacea, Phyllozoa, Anostraca), which had been frozen in the lake since last autumn and which were still quite fresh. At this time of the year the fjord was still completely covered with ice, thus the crustacean diet may prolong the stay of the species in North Greenland. The King Eider was breeding in several places near freshwater.

Lagopus mutus captus: The Ptarmigan was extremely rare in 1964.

Charadrius hiaticula hiaticula: First observation May 5th. The most common of the waders near Jørgen Brønlund Fjord in 1964.

Arenaria i. interpres: First observation May 5th. A number of pairs were breeding in the area.

Crocethia alba: First observation June 4th. Rather common breeding bird in the area.

Calidris c. canutus: A few specimens were seen from May 28th to June 9th.

Calidris alpina arctica: Seen twice during the summer.

Phalaropus lobatus: As in 1963 the species was seen a single time.

Phalaropus fulicarius: A small flock was seen now and then in one locality.

Stercorarius longicaudus pallescens: Single specimens were seen several times, but there has probably been no breeding, due to the total lack of lemmings.

Larus h. hyperboreus: Throughout the summer single specimens were seen flying through the fjord.

Pagophila eburnea: A single specimen was seen regularly at the station in the first part of the summer.

Xema sabini: One specimen was seen at Station Nord June 30th.

Sterna paradisaea: First observation June 14th. Was seen regularly near Jørgen Brønlund Fjord throughout the summer. August 23rd the northernmost breeding place of Arctic Terns was found near Constable Bay, 83° 29' N, 32° 45' W.

Falco rusticolus candicans: Only seen once during the summer.

Turdus m. merula: A female was found dead at Station Nord in the middle of June.

Plectrophenax n. nivalis: Common in the area around Jørgen Brønlund Fjord. Also seen at Constable Bay.

LITTERATUR

FREUCHEN, P., 1915: Report of the 1. Thule Exp. Scientific Work. Zoology. — Medd. om Grøn. **51**: 12.

FRISTRUP, B., 1952: Physical Geography of Peary Land. 1. Meteorological Observations for Jørgen Brønlunds Fjord. — Medd. om Grøn. **127**: 4.

JOHNSEN, P., 1953: Birds and Mammals of Peary Land in North Greenland. — Medd. om Grøn. **128**: 6.

KNUDSEN, K., 1933: Ornithologiske Notiser fra Nordøstgrønland. — Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **27**.

KNUTH, EIGIL, (1963): Den 2'den Peary Land Expedition. Rapport. — København.

KOCH, L., 1925: Nord om Grønland. — København.

MANNICHE, A., 1910: The terrestrial Mammals and Birds of North-East Greenland. — Medd. om Grøn. **45**: 1.

PETERSEN, A., 1930: Fortgesetzte Beiträge zur Kenntnis der Säugetier- und Vogelfauna der ostküste Grönlands. — Medd. om Grøn. **77**: 5.

SALOMONSEN, F., 1950—51: Grønlands Fugle. — København.

Manuskriptet modtaget 4. februar 1965

Forfatterens adresse: dr. phil. Ulrik Røen

Instituttet for sml. anatomi, Universitetsparken 15

København Ø